

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. števil 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Nova obrtniška postava.

Z Dunaja, 12. decembra.

Kakor sem Vam že telegrafično poročil, bila je včeraj splošna obravnavna obrtniške postave dovršena. Poročevalec grof Belcredi govoril je poldrugo uro, ter pobijal ugovore nasprotnih govornikov. Omenjal je predloga, ki so ga levičarji nedavno stavili v zbornici rekši, da ta predlog priče, da hoče levica v socialno-gospodarskih zadevah složno delati z desnico. Mačeku, ki je zahteval strokovnjaške čakete, odgovarjal je poročevalec, da bi to delo le zaviralo in bi konečno prišli tje, kamor so prišli levičarji po 20letnem prizadevanju, namreč do nobenega uspeha. Tudi ni res, kar je očitil Mačekovo večini odsekov, da ni dopuščala razprav; dostikrat so bile te razprave še preobširne in so jako zavirale napredek posvetovanja. Levičarji se silno upirajo dokazu zmožnosti in reč tako sukajo, kakor da bi se ta dokaz zahteval za vse obrtnije, ko se pa zahteva le za posamezna rokodelstva in so vse druge obrtnije proste. Mačeku je rekel, da ga veseli, ker njegovo ime ne stoji podpisano na odsekovem poročilu. Poročevalec pa se veseli, da se raduje obrtniški stan. Poslanec Socher je svaril, naj ne iščejo ljudem dopasti, da človek ne presliši na pomoč klicajočega glasu, da slabotnemu poda roko in ga podpira, potem govornik sprejme to očitanje. Sicer pa je tudi Socher kakor Mačeku reč tako sukaj, kakor da b

nova postava popolnoma pokopala obrtniško svobodo ter je s to trditvijo slepil ljudstvo, katero nima pravega razuma. Poslanec Suesu odgovarja, da se ne poganja zoper konkurenco sploh, ampak samo zoper umazano, neomejeno konkurenco. Dalje govori poročevalec o socialnih razmerah, ki so krive, da se uboštvo čedalje bolj širi; temu se ima neko ko v okom priti z novo postavo, ktere namen je vrediti delo in določiti, kakšno nalogo imajo delavci v državi. Mnogo sta dosedaj obrtnijstvu škodovala birokracija in pa veliki kapital. Govornik naposled pojasnuje določbe nove obrtniške postave ter sklepa: Tri reči so potrebne ako hoče nova postava imeti koristen uspeh: 1. obrtniški stan si mora neprenehoma prizadevati, da se bode po storjenih skušnjah postava zboljšala; 2. zadruga naj prešinja duh, ki je oživljaj nekdanje cehe, t. j. duh strahu božjega, skupnega delovanja in stanovne zavesti; 3. država naj po vsi moči podpira obrtnijstvo, naj goji njegove vstanove in naj se po nepotrebnem v nje ne vtika. Obrtniški stan se je z veliko vstrajnostjo, odločnostjo in pravim spoznanjem potegoval za svoje koristi, da si je bil od napačnih načel zapeljan, od vlad preziran, od častnikarstva služkega velikemu kapitalu zasmehan; zdaj ima toraj pravico zahtevati plačilo za svojo vstrajnost. Zato prosim zbornico, naj sprejme pričujoč predlog za podlago posebne obravnave.

Splošnja pohvala donela je g. poročevalcu od vseh strani. Pri glasovanju prosil predsednik

obrnijškega odseka, naj se naznani razlika glasov. G. predsednik Smolka tej prošnji vstrezaje naznanja, da je zbornica sklenila pričeti posebno obravnavo z vsemi glasovi proti trem. Ti trije so bili: fabrikant Skene, železnični vodja Gross, pa nemško-pemski veliki posestnik grof Zedwitz. Mnogo levičarjev se je bilo pred glasovanjem iz zbornice umaknilo, mnogo pa jih je odšlo precej po glasovanju. Ko je toraj Schönerer zahteval, naj g. predsednik tudi sošteje za postavo glasujoče poslance, da se bo vedelo, koliko jih je popihalo, je g. predsednik odgovoril, da to ni več mogoče.

Potem se je pričela posebna obravnavna. Gororil je prvi k paragrafu 1. Reschauer silno dolgo; in bi bil primernejše govoril v splošnji obravnavi, kakor v posebni, ker se ni držal predmeta. Ravno to velja tudi od vseh drugih govornikov nasprotne stranke, ki so včeraj in danes govorili. Za § 1. se niso dosti brigali, ampak so v obče zopet napadali postavo samo. Reschauer je stavil predlog, da naj se domače obrtnijstvo ne prišteva rokodelskim obrtnijam in da naj se postavi pridene imenik rokodelskih obrtnij.

Za njim je govoril grof Mieroszewski ter se strogo držal § 1, in v imenu poljskega kluba nasvetoval premembo, da naj v dvomu, ali je kako obrtnijstvo rokodelstvo ali pa fabriško podvzetje, naj prej razsodi deželna vlada, in še le vsled pritožbe ministerstvo.

Mačeku je v silno dolgočasnem govoru

Dvoja vlada.

Črtice iz ruske zgodovine.

Po Solovjevju in Hovajskem spisal J. Steklasa.

Razkolniški nemir. Sofija je desegla svoj cilj; vrhovna vlast je prišla v njene roke; Matojejev, najglavnejši izmed Nariškinovih ubit, mačeha pa odstranjena od vlade. Ali ta cilj je bil dosežen z nezakonitimi in nevarnimi sredstvi; predstojale se skrbi zadržati to sredstvo postojano v svojih rokah, kajti tudi drugi so ga hoteli upotrebiti, da dosežejo svoje namere. Hoteli so ga upotrebiti razkolniki, hotel ga je upotrebiti tudi novi načelnik strelcev, po Sofiji izbrani knez Ivan Andrejevič Hovanski. Umirenje soloveckega upora, progonstvo in kazne naj bolj gorečih brautelijev stare vere, t. j. starih knjig, vse to ni moglo iztrebiti razkola za carev Alekseja in Feodora, in zdaj so razkolniki, ki so se nahajali v strelskih polkih, sklenili upotrebiti strelsko zmago, da zahtevajo od arhijerejev odgovor: „zakaj so oni na stare knjige zamrzili, pravo staro vero zavrgli, ter poprijeli novo, latinsko-rimsko?“ Prikazali so se v javnosti stari razkolniki, za razkola razstriženi duhoven Nikita, nazvan Pustosojat, maibi dogovorili se s Hovanskim, in le ta jim je objavil, da je on sam za staro vero, ter jim obljubil

pomoč. Večina strelcev ni bila za razkol: „Le to delo ni naše, nego patrijarhovo“ so oni govorili; ali Nikita s tovarši ni zdvojil, nadjaje se pokroviteljstva od Hovanskega; razkolniki so javno po trgih svoj nauk prepovedali, narod bunili, in 5. junija se pojavi Nikita Pustosojat z ogromno trumo naroda v Kremlju, da pozove patrijarha na Lobnoje mesto na svečani prepri. Ali patrijarh ni hotel iti sam na trg, brez oseb carskega doma, boječ se nasilja od množice, a razkolniki zopet niso hoteli v dvorec, boječ se, da jih tam ne polovč; konečno je Sofija odredila, da se ima prepirka obaviti v dvorcu, v granovitej (vogelnej) palači, v njenej prisotnosti ter carice Natalije in dveh drugih careven. Razkolniki so pohiteli z upitjem v palačo ter tukaj začeli brati svojo prošnjo za staro vero, ki je bila pa razžaljiva za cara Alekseja in Feodora; zastoj jih je mirila Sofija, posebno pa Nikito, konečno pa se je obrnila, jokaje se od nejevolje, k izbranim strelcem ter rekla: „Kaj vi smerate! je li je lepo takim možem pristopiti k nam kot upornikom? Naj tukaj zdaj ni moč nê več živeti, pojdimo v druga mesta javljat narodu o takej neposlušnosti in razorenju“. Izborniki so odgovorili, da se radi zbranega in vzmirenega naroda ne morejo poprijeti precej shodne mere proti razkolni-

kom, nego da je potrebno potrpeti ta dan. Prepri so trajali do večera; na predlog, da je že kasno, se je narod razpustil z obljubo, da jim bode drugi dan izdan že ukaz o njihovih zahtevanjih. Razkolniki se razidejo veseli iz dvorca z viko: zmagali smo!“ Ali to veselje je bilo kratko; oni so bili v velikej manjšini; Sofija je ravnala tako lukavo, da so bili čez teden vsi vodnje razkolnikov polovljeni, Nikiti odrobljena glava, drugi pregnani, privrženci njihovi pa se razbegli na vse strani.

Pad Hovanskega. Oslobojili so se razkolnikov; ali ostala je še težja zadača — osloboditi se Hovanskega, ki je znal pridobiti za se strelce popuščanjem v vseh njihovih željah, a strelci ga v zahvalnost niso drugač zvali kakor svojega očeta ter bili tudi pripravi izpolniti vse njegove zahteve. Videč le to privrženost mogočih strelcev predrznil se je Hovanski upraviteljico žaliti s svojo samovoljo, velmože z oholostjo, s poniženjem njihove službe, s svojo hlastavostjo. Hovanski je pobunil strelce; pobunil pa jih je vsaki, ki je hotel kaj doseči; čutili so svojo krivnjo, znali so, da jih ne trpe niti bojadi, niti drugi bolji ljudje, ter so vsled tega lahko verjeli vsakim glasom o merah, ktere bi se imele proti njim obrniti. (Dalje prih.)

skušal zavračati govor poročevalcev v splošni obravnavi ter je ponavljal mnogo že prej povedanih reči. Ob štirih bil je konec seje, prej pa se je še prebral predlog, ki so ga stavili poslanci Matuš in tovariši njegovi iz češkega in Hobenwartovega kluba, naj vlada zbornici izroči predlog, po katerem naj se osnujejo samostojne obrtnijske zbornice in se ob enem prestrojijo sedanje kupčijske in obrtnijske zbornice.

Danes je prvi govoril češki poslanec Adamek ter je stavil v imenu češkega kluba naj se pridene glede rokodelskih obrtnij zadnji točki § 1 dostavek, da naj imenik rokodelskih obrtnij za zdaj sestavi vlada, pa samo za toliko časa, dokler tak imenik ne bo določen po postavnem poti. Ob enem pa se v posebni resoluciji vladi naroča, naj tak imenik sestavi in prej ko mogoče državnemu zboru predloži v obravnavo.

Vladna zastopnika Weigelsperg in Plappart pojasnovala sta določbe § 1, ob enem pa izrekla, da vlada nič nima zoper nasvete, ki sta jih stavila Mieroszwowski in Adamek. Ni toraj dvoma, da bosta ta dva nasveta sprejeta, in da bo s tem vsaj deloma vstreženo željam, ki so jih obrtniki razodeli pri zadnjem obrtnem shodu na Dunaji.

Za njim je govoril dvorni svetovalec in profesor višje kmetijske šole Exner. Mož ima navado v šoli pri svojih predavanjih samega sebe hvaliti in o raznih rečeh čenčati, samo o predmetu ne, ki ga ima razkladati. Prav tako je delal tudi danes v državnem zboru, kjer je obširneje govoril prvokrat. Hvalil je samega sebe, koliko se je že trudil skoz deset let za obrtnijski stan, kar lahko dokaže, potem pa je grajal poročevalca, da je v svojem govoru omenjal tudi verske strani pri vravnavi socialnih razmer. Njemu se ne zdi dostojno pri obravnavah omenjati najsvetejšega, kar imamo, to je verskega prepričanja! Kako rahločutni in verni so naenkrat postali ti liberalci! Sicer pa naj omenjam, da prof. Exner je nekaj mnogo deloval v katoliški rokodelski družbi, in se zdaj sklicuje na to, kar je tedaj storil za obrtnijstvo. V pripoznanje dobil je tedaj menda neki papežev red; ko je pa obrnil svoj plašč, ter potegnil z liberalci, nesel je neki omenjeni red nuncijaturi papeževi nazaj, češ, da ga ne mara nositi. To tudi priča, kakšen mož je prof. Exner. Nedavno se je pri nekem volilnem shodu prav toplo potegoval za juče in ojstro grajal njih nasprotnike, tako imenovane antisemite. Tudi v svojem današnjem govoru se je potegoval za Abrahamove sinove in huče levite brač knezu Liechtensteinu, da se je držnil govoriti o „Classen und Ragen — o stanovih in rodovih.“ O postavi sami je Exner malo govoril, še manj pa o § 1. Načrta je očital, da je slab, da nihče ne more natančno povedati, kaj je rokodelstvo. On bi to sicer vedel, pa v postavo bi se to vendar ne moglo sprejeti in naj bolje bi bilo to določiti pri vsakem primerljivi posebej. Tudi je mnogo govoril, kako naj bi si obrtniki prizadevali, da bi dospeli na stopnjo umetnosti, kar bi se doseglo po umetniških šolah itd. Konečno je zatrdil, da bo glasoval zoper postavo, ako tudi vsled tega zgubi svoj mandat. Liberalni listi Exnerja hvalijo kot strokovnjaka v obrtnijskih zadevah, pa v današnjem govoru je pokazal, da je samo strokovnjak v domišljivosti in lastni hvali.

Po nasvetu poslanca Fischerja se zatem sprejme konec obravnave, in govorita kot glavna govornika Wurmbrand za postavo, Ruapa zoper njo. Pa tudi Wurmbrand je govoril bolj

zoper kakor pa za postavo, ter je večini očital da je sprožila narodnostno načelo, da bi dospela do moči. Toda to vprašanje se da le rešiti v liberalnem smislu in ako bode hotla deanica ohraniti veljavo pri ljudeh, bode morala tedaj glasovati z levico! Vidite, kaj se je vse govorilo pri posebni obravnavi obrtnijske postave.

Zadnji govornik je bil dr. Rus, ki je pa tako zmedeno in slabo govoril, da mu še tovariši niso dajali nobene hvale, da si silno radi vse križem hvalijo, kar pride iz njihovega tabora.

G. predsednik je mislil, da bode danes govoril še poročevalec in da pride do glasovanja o § 1. Pa govori so se tako zategnili, da je bila ura že skoraj štiri, in je moral predsednik sejo skleniti. Poročevalec bo toraj govoril še le jutri in potem bode glasovanje o § 1., ki se je obravnaval tri dni.

O vzrokih boja med pogansko-rimsko državo in krščanstvom.

Nastopni govor 14. okt. 1882, govoril Dr. Friederik Maassen, sedanji rektor dunajskega vsoučilišča.

(Dalje.)

V tej zadevi se kristjanje niso mogli izogniti razporu, če ni hotela odjenjati ali rimska država ali kristijani sami.

In zakaj bi država ne dovolila isto kristijanom, kar je dovolila Judom? Ali se niso tudi Judje branili opravljati paganske daritve? Kljub temu bila je Judom že pod Cezarjem in Avgustom dovoljena verska prostost. In ta jim je tudi ostala, če ne vzamemo v poštev neka memogredočih nasilcev.

Kar je rimska država Judom privolila, zakaj je to kristijanom odrekla?

Proti podedovanim naredbam premaganih ljudstev kaj pričeti se je rimska država težko odločila. Značaja rimskemu je lastno spoštovanje do obstoječega, kar je podedovano od starišev in sveto vsled starosti. Poganski umoslovec (filozof), ki je spisal v zadnji polovici drugega stoletja polemičen spis proti kristijanom, pravi, da je hudobija, če se v kaki deželi to odpravi, kar je od začetka veljalo. Kristjanje pa niso bili nobeno ljudstvo, temveč iz različnih narodnosti pomešana verska družba. Postanek te družbe opiral se je na odstop od očetovske vere in na upor proti domovinskim postavam. Če že tako ni vedel, mogel je poizvedeti vsak omikan Rimljan iz Tacita, da je bil ustanovitelj te vere, Kristus, pod Tiberijem od prokuratorja Poncija Pilata smrtjo kaznovan.

Poleg tega imelo je krščanstvo v večji meri od judovstva nasilen, razširjajoč značaj. Če tudi so prišle, kaj pa da, včasih prepovedi zoper judovsko strastno gorečnost v razširjevanji njih vere, vendar niso šteli judovstva ravno nevarnega rimski državi. Po nauku judovskemu o še le pričakovanem mesijanskem kraljestvu bil je čas spreobrnjenja vseh ljudstev k Jehovi še v prihodnosti. Med tem bila je vera judovska narodna, vera izvoljenega ljudstva.

Vse drugače bilo je s krščansko vero, ki je imela postati svetovna vera ter je od vsakega človeka tirjala, da se radi svojega zveličanja k njej spreobrne kot edini in večni rešnici. Judovstvo iz verskih vzrokov paganov ni nadlegovalo, krščanstvo pa bilo je po svoji notranji naravi pripravljeno na boj. Jud hotel je biti prost daritve le za svojo osebo, kristijan pa si je prizadeval paganske žrtvenike celo

podreti, se vé, da ne siloma, temveč z mirnim spreobrnjenjem ljudi h krščanstvu.

Da si najdemo toraj tudi v posebnem Judom dovoljenem stanju tako izjemo v načelu, ki se da razlagati po odnošajih, vendar je očito, da rimska država ni mogla dati tudi kristijanom enake prednosti.

Le če je hotela rimska država samo sebe, svojo „raison d'être“ (pogoj obstanska) zavreči, mogla je opustiti svojo tirjatev, da bi kristijan daroval državnim bogovom.

Pojasnimo si pomen te daritve.

Rimska vera bila je državna vera ne samo v tem pomenu, da jo je država izvrševala, državna vera bila je tudi v tem pomenu, da je bila v njej rimska država sama pravi in istiniti predmet čiščenja. Če je Rimljan daroval državnim bogovom, prisegal je zvestobo najvišjemu veličanstvu rimske države. Kakor Rimljan ni poznal nobenega višjega vodila človeške volje mimo državne postave, kakor se je ves njegov obstanek opiral na to državo, tako je bilo tudi dosledno, da je skazoval državi najvišjo čast.

Popolnoma pojasni to važnost in namen uradne vere božje čiščenje cesarjev, kot posebno bogočastje cesarstva. Cesarja, v kojem je posebjeno veličanstvo rimske države, časté sedaj kot boga. To cesarsko čiščenje postalo je po svojem hitrem razvitku popolnem tipično prikazovanje uradne vere, ki po božje časti državno vseomogočnost, in sicer v podobi samega človeka.

Zraven čiščenja cesarjev obstala je, kaj pa da, služba grško-rimskim bogovom. Obojno čiščenje pa ima isti namen. Bogovi na kapitolu so tedaj cesarski bogovi. Rimska in cesarska vera sta eno in isto. Kdor daruje rimskim bogovom, ta skaže s tem svojo vdanost cesarju, in kdor zaničuje tempeljne bogov, ta razžali cesarja, na kojega je popolnoma in izključljivo prešlo veličanstvo rimske države. Čiščenje cesarjev in družih rimskih bogov ima toraj namen v veri pokazati popolno podložnost neomejeni oblasti cesarjevej. Edini razloček je ta, da se kaže v čiščenju cesarjev ta namen tudi v telesnem predmetu nabožnosti. Navadna uradna vera cesarstva pa bila je služba cesarju — bogu „Vi bolj častite cesarja,“ vzklikne Tertulijan, „nego Olimpičasa samega.“ „In de late prav“, še dostavi, „kajti živeči je mogočnejši od mrtveca.“

Iz rečenega razvidimo, da se v tem pregreši zoper vero, bogočastje in ob enem zoper veličanstvo, kdor se obotavlja darovati uradno državnim bogovom, bodi si bogovom na kapitolu, ali cesarju-bogu. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani 15. decembra.

Avstrijske dežele.

Na Dunaji so bili 12. t. m. poslanci deželnega zbora Tirolskega, vodil jih je deželni glavar pl. Rapp. Zahvalili so se presvitlemu cesarju za lepo pripomoč, ter prosili, naj se deželi pomaga iz državnega premoženja. Cesar so milostljivo odgovoril, ter rekli, da so osebno radi storili, kar je bilo moč in jih veseli, da se to v deželi prizna. Kar se državne pomoči tiče, so potrebovali ukazali ministertvu. Deželni zbor je hitro delal, vesel me, so rekli cesar, da so tudi v deželnem zboru priznali pomoč vojakov, kakor se je to zgodilo v delegacijah.

Ako Gospod ne zida hiše, zastonj delajo ti, ki jo hočejo postaviti, te besede so veljale, in bodo

veljale, dokler bode tu na zemlji ubogi trpin bival. — Zastonj so tudi vsa posvetovanje, vse postave naj bodo še tako modre izmišljena, ako pa Duh Božji ne vodi postavodajalcev. Modrost pa ne pride sama po sebi, je dar Božji, in Bog jo tistim da, kateri je prosijo. Naj se ljudje posmehujejo takim besedam, kakor hočejo, dejansko življenje potrjuje, da so resnične. Ko bi postave ljudstvo osrečile, bi bil naš vek gotov najrečnejši, kajti postava postavi roko podaja, in vendar obče sreče ni videti, še manj kakor nekdanj. Ozrmo se v novo dobo v Avstriji. Dobili smo nove šolske postave, od katerih so si toliko blagra obetali, a koliko ga je res prišlo med ljudstvo. Kar velja o verskih postavah to velja tudi o nekaterih drugih, ki so jih akovali, in ravno sedaj se posvetujejo na Dunaji, kako bi obrtnijsko postavo popravili. — Koliko truda, koliko napora to prizadeva možem, ki bi radi ljudstvu pomagali, pa najdejo toliko zaprek. — „Stvar za katero se ne moli, je zgubljena“. To velja povsod, a tudi za naše postavodajalce. Opiraje se na te resnice je škof v Lencu zapovedal, da naj duhovniki po škofiji nedeljo odločijo, v kateri bodo verni eno uro molili in posebno Boga prosili, da razsvitluje može, ki se trudijo s postavodajo na Dunaji, ako ti sami ne molijo, naj pa verni za nje Boga prosijo. — Te besede niso sicer po okusu nekaterim, ki so sami sebi dosti modri, a kristijanu, ki vsak dan prosi za duhovno in deželsko oblast, so zelo pomenljive in resnobne.

Vojni ukazni list 7. t. m. (Konec.)

Dokler traja vojaška razpoloživnost (Militärsverhältniss) je namesto četnega poveljništva na sedežu urada stalno vojaško poveljništvo (Militär commando) Začenja svoje vradovanje, ko odpotuje poveljništvo čete, in je podrejeno vojaškemu ministertvu. Njemu je poveljništvo opravilo ob času vojske, da izvezbajo založno vojno in skrbe za potrebe vojske. Kedar je vojna pred sovražnikom, pedložni so poveljniki čet višjemu poveljniku, kakor to ukaže vojno ministertvo. Nekatera opravila višjega vojaškega poveljništva pripadajo takrat poveljništvom vojaških okolišč. Kaj in koliko, pa določuje vojno ministertvo v porazumljenji z višim poveljništvom armade.

II. govori v poveljništvu vojnih oddelkov (Truppen-Divisions-Commanden). To razdelitev, kakor tudi kraje, kjer so nameščena poveljništva, določa vojakina zapoved (ordre de bataille). Oddelki so sestavljeni iz pehote ali iz konjice. Poveljnik bojnemu oddelku je bojni maršal (Feldmarschalllieutenant).

III. govori v poveljništvu brigad (Brigade-Commanden), ki po svoji sestavi ali pešbrigade, gorske brigade ali konjiške brigade. Poveljniki brigadom so generalmajorji in

IV. govori od adjutantov, ki opravljajo službo pri Njih Veličanstvu, pri vojnem ministertvu, pri vsakem bojnem maršalu, in v vojski pri nadpoveljniku in pri poveljniku armad. Personalni adjutantje opravljajo to službo v mirnih časih pri poveljniku čet in pri imenovanih namestnikih, isto tako pri vojaškem poveljniku v Zadri. Koliko ima adjutantov biti pri Njih Veličanstvu, to pove najvišje povelje.

Konečno pridejo še določbe zaradi nadzorovanja in sicer v 1. razdelku splošna določila, v drugem vojaška, vojaško-upravna in tehnično-upravna nadzorovanja; v tretjem ekonomično-upravna nadzorovanja in v četrtem odseku vaje že razpoloženi vojakov in zavodov, potem nadzorovanja med razpoložitvijo.

Vojni ukazni list je prinesel tudi imena 15 poveljnikov čet (Corpscommandaten) in treh

namestnikov v Budapešti, v Pragi in v Gradcu. S tem je sedaj v poglavitnih potezah izvršena nova razdelitev armade v 15 vojaških okolišč, ki se je pričela s tem, da so postavili sto in dva peš-polka in v vsemu razpoloživni bataljon za časa, ko se v boj pošilja le nekaj armade. Armada po novi osnovi ne bode več kakor umetna naprava brez naravne podlage, marveč naprava, ki je vzrasla iz srede ljudstva in dežel. V odločivnem trenutku, ko toliko zavisi od časa in kraja, bode na svojem mestu za brambo domovine.

Vnanje države.

Iz Berlinu 11. decembra. Vlada je predložila stroškovnik za dve leti 1883—84 in 1884—85 a zbornica ni tega sprejela (224 glasov zoper 43), tudi niso sprejeli predloga, da se nekaj stroškov predloži za l. 1884—85, isto tako tudi ne predloga, da bi to izročili budgetovi komisiji za poročevanje, ker so pomislili zoper dvoletno privoljenje državnega stroška utemeljeni. Zbornica je sprejela predlog, da se nekatere točke troškovnika za 1883—84 vzamo v pretres.

Iz Madrida 12. decembra. V poslopji vojaškega ministertva je nastal požar, ki je velik del poslopja uničil. Kralj sam je bil navzoč, ko so gasili, isto tako oblasti. Biblioteka in nekaj pismohrana je zgorela. Dvajset oseb je bilo ranjenih.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 12. decembra. (Razpust državnega zbora. Coronini.) Poslanca Schönauer in Fürnkranz skrbita za to, da ima državni zbor po dolgočasnih enoličnih razpravah tudi svoje vesele ure. Tako razvedrenje napravila sta zbornici tudi včeraj. Ker pri splošni obravnavi obrtnijske postave nista imela prilike govoriti, zameril se jima je državni zbor tako zelo, da po njuni misli ne zasluži več živeti in da bi bilo najbolje, naj se samega sebe usmrti. Stavila sta toraj predlog: „Slavni državni zbor naj sklene: Visoki vladni se naroči, naj nemudoma razpusti državni zbor in razpiše nove volitve.“ Glasen krohot bil je odgovor na ta nasvet omenjenih poslancev, smijala sta se s tovariši svojimi sama, ter s tem pokazala, da sta hotla samo zbornici napraviti veselost. In ko je g. predsednik vprašal, kdo podpira ta predlog, ki sta ga podpisala Schönauer in Fürnkranz sama, pa bi moral po pravilnem redu imeti vsaj 20 podpisov, ter je z njima vstal samo štajarski poslanec baron Zchok, bil je krohot še večji in reč ob kratkem odpravljena. Zchok je menda mislil, da se bode za omenjeni nasvet vzdignila cela levica, ker njeni listi zmerom govoré o razpustu državnega zbora in o novih volitvah. Da so levičarji taki bojzaljivci in imajo samo pogum kričati po časnikih, ne pa tudi glasovati za to v zbornici, tega Zchok ni pričakoval. Zato ga pa tudi levičarski listi zaradi njegovega glasovanja grajajo in „N. fr. Presse“ prav zbadljivo omenja, da je ni neumnosti, pri kateri bi ne bilo kakega Štajarca.

Pri današnji seji sta omenjena poslanca stavila do vlade interpelacijo, kaj in kdaj pač misli kaj vkreniti zoper trtno uš, ki tolikanj škode prizadeva našim nogradom.

Coronini je menda vendar le zbral nekoliko dosedanjih samcev ter osnoval klub, ki pa drugim klubom še ni naznanil svojega obstanka. Klubu so pristopili: Coronini, Pajer; Tržačani: Burgstaller, Wittman, Vucetič; Istri janci: Franceschi, Lazarini, Vidulič; kranjski veliki posestnik baron Schwegel; Rusina: Ka

valski in Kulačkovski; Bukovinec: Kohanovsk; moravski veliki posestniki: grofje Dubski, Steckau in Vetter. Pravijo, da pristopijo tudi južni Tirolci: Ciani, Bertolini in Lorenzoni in še nekteri drugi. Klub bi toraj imel okoli 20 udov in se bode menda imenoval klub liberalnega središča.

Iz Notranjskega. (Neka občinska sodba — tudi znamenje časa.) V neki vasi naše „Arabiae petrae“ biva krog farne cerkve staro, poleg starega pa novo pokopališče, kjer se vže več let pokopavajo mrličji iz vse župnije. Te farne cerkve sosedova in cerkvenčeva hša pa imate vže menda več let grdo in vse graje vredno razvado, da ena teleta in jance krog cerkve pase, druga pa še celo prašiče pušča krog Božjega brama riti in ruliti, in se v tej razvadi niti od resnobne župnikove prepovedi ni dala ustrašiti, temuž je stara mati še celo duhovna, ki je prašiče s pokopališča izganjal, zavrnila z besedami: „Kaj jim hoče? Naša praseta so se na žegnu (pokopališč) zajúšala“ (t. j. imajo zastarane pravice.) Primeri pa se to jesen, (tako smo čuli iz verjetnih ust!) da otroci enega dne vrata na novem pokopališču za seboj pusté odprta, in praseta pridejo notri, ter ondi, kosti iskaje, vse nove grobe na komolec in še globokejše razrijejo in se nad človeškimi črepinjami, čeljustmi, piščali in lopatami slastno gosté. To je tudi žendarmerija videla in je ali ona ali č. župništvo to ostudnost ino skrumbo c. kr. okr. gosposki naznanilo. C. kr. okr. gosposka pa to oskrumbo in poškodovanje grobov dotičnemu županstvu v razsodbo in kaznovanje. In sedaj, dragi bračci! čujte, kako da je v razsvitljeni dobi l. 1882 modri in verni župan s svojim svetovalstvom to oskrumbo človeških trupel in poškodovanje grobov razsodil in kaznoval: Salomon bil je proti tej modrosti slamorezec! Poklicana sta bila dotični gospodar praset in cerkvenec ko priča, ki je to razrite grobove in razgrizene kosti videl, preteklega meseca k zashšanju in razsodbi. Nekaj časa drug na drugega krivdo zračevaje, ker eden teleta in jance, drugi pa praseta po pokopališčih paseta, utrne se na enkrat zvezda v modri županovi glavi, ter z razsvitljenim obrazom in smebljajem postavi cerkvenca vprašanje: „Koliko pa vi mislite, da je mrtvo človeško truplo vredno?“ — „To bote pa vi naj bolje vedeli, ker je ta razsodba Vam pripuščena“, mu na to odgovori cerkvenec. In po kratkem posvetovanji z Monom, Eakom in Radamantom razglasi se sodba, da „sta N. N. posestnik prašičev in N. N. posestnik jancev vse kazni in globe oproščena.“ Ako to sodbo s poprejšnjim županovim vprašanjem v logično ali dosledno zvezo staknemo, se li ne pravi to z drugimi besedami: „Človeško truplo je enako živinski mrhovini, in vsled tega tudi nikjer ni nobene škode, da bi jo bilo treba povračevati“. Kdo ve, če so župan in njegovi svetovalci tedaj na to mislili, ker so s sodbo potrdili, da so namreč ranjci njihove fare (pa vendar ne tudi ranjca žena in dvoje otrok g. župana, ki ondi počivajo?) vredni, da jih vse skupaj pr . . . snedó? "

Kaj pravite, je li to luč 19. stoletja ali je eno tistih žalostnih znamenj, po katerih se naša sedanja slabovernna doba celo med liberalci po kmetih odlikuje? Kaj bi rekel k temu veren katoličan, kateri vé, v kaki zvezi so kristijanov udje z udi Kristusovimi, da so po sv. krstu in po drugih zakramentih posvečeni in koliko češčenje skazujemo ravno telesnim ostankom svetnikov, katere celo Bog pogostoma z usj-večimi čudeži poveljuje. Zato vprašamo: Čemu

je katoliška cerkev zapovedala, pokopališča obzidavati in mrliče zagrebavati? Menda vsaj ne, da bi jih pr... izrilel Nemci pravijo tem krajem „mirdovori“ (Friedhöfe); kakšen mir pa imajo taki mrliči, ki pr... pod zobe pridejo?*) Mi svoja pokopališča imenujemo „Božje njive“, ker se ondi sejejo in ondi zorijo trupla svetnikov za Boga in sv. nebasa; so pa mar tudi Božje njive, kjer se janci, telata in praseta pasejo? Krščanska pokopališča so toraj „sveti kraji“; zakaj zemlja in mrliči, vse je posvečeno ali vsaj blagoslovljeno. Ali so pa taka pokopališča tudi sveti kraji, kjer se debele (menda kraške) buče sadé, kjer najimenitniša vaška gospá, (časť njeni olik!) po nagrobnih križih plenice in drugo perilo razobeša, in katere imajo njeni in sosedovi paglavci mestu kraških gomil na borjači? Spomin vernih duš v vicah nam te resnice vsako leto vzbujajo in na milijone celo slabovernih kristijanov se tedaj družijo z onimi procesijami, ki gredo venčati in razsvitlovati grobove svojih ljubih ranjnih, jim darovati svoje solze in moliti za njih duše. Ali vsa ta gniljiva verna znamenja zađušila je moderna doba celo na kmetih, vse sveto postaja v posmeh, porogljivost in norčevanje.

Č. g. tovariša pa, ki nam je to zaupljivo razodel, prosimo odpuščenja, da smo to oskrnjenje in njegovo moderno obsodbo javno razglasili in pograjali ter s potrebnimi opombami pojasnili.

Domače novice.

V Ljubljani, 16. decembra.

(Trgovinska in obrtniška zbornica) je včeraj (15. t. m.) tukaj zborovala. Na dnevnem redu je bila tudi volitev zastopnika merjenji železnične proge iz Ljubljane v Kamnik. V sredo 20. decembra je splošen zbor zdravniške družbe. Znanstvene govore bosta imela dr. Kovač in dr. Kapler. Navzočih mora biti najmanj 12 udov.

(Iz pred porotne sodnije.) 11. t. m. je bil obsojen Matej Hribar iz Kanderš na 4 leta težke ječe. 22. septembra je namreč, ko so proso meli, vdaril Franceta Logaja s stolovo nogo po glavi, razbil mu glavo, potem pa še nekaj dvajsetič vzel, zapil jih in se sam ovadil. — Postil se bode tudi vsak mesec in 22. sept. sam zaprt.

12. t. m. je bil obsojen 18 let star delavec Jože Kavkel, zaradi telesnega poškodovanja. Pijan je vrgel v Loko na glavnem trgu glavničarju Tomažu Bogataju kamen v levo oko. Kavkelj je dobil 2 let težke ječe in bode poškodovanemu plačal 200 gl. za oko.

Razne reči.

— † Umrl je vis. čast. gosp. Janez Demšar rojen l. 1808, duhoven na Bukovšiči pri Selcah. R. I. P.

— Občni zbor narodne čitalnice novomeške ne bode kakor je bilo razglašeno 17. dec. 1882, nego še le 26. dec. 1882 v dvorani prvega „narodnega doma.“

— Segedin zopet v nevarnosti. Iz zgornjega Patisja se sliši o naraščanji vede, pri Segedinu je Tisa močno nastopila, pri Košiejevicah je Hernad bregove prestopil. Nižja zemljišča so že pod vodo. Iz Benedek se sliši o silnem navalu morja, še večem, kakor je bilo pred dvema meseci, ko so lagune

*) Drugi pa to razlagajo od „einfrieden“, t. j. „Friedhof“ ali „Freidhof“ zavarovan kraj „Mirje“.

narasle, in je morje poplavelo trg sv. Marka in Piazzeto. Sedaj pa je vled silnega morsklega navala visoke pline voda nastopila po vsem mestu, skoraj povsod je prenehal promet.

— V Kingatonu (na otoku Jamajki) je pretečeni ponedeljek 11. t. m. pogorel del mesta, kjer stanujejo trgovci in opravniki. Škode je nad 6 milijonov lib. strig. Več 100 ljudi je brez strehe, razdejanih je mnogo založišč in skladišč blaga. Živeža zelo primanjkuje.

— Kaj je vzrok, kdo je kriv? tako vprašajo ljudje vselej, kedar se zgodi kaka velika nesreča. — Brezobzirno posekanje gozdov je krivo veliki nesreči, ki je zadela Tirole, tako se sploh govori, nekaj je resnice vmes, a edini vzrok to ni. — Poslušajmo, kaj se o ti stvari piše iz Tirol. Bere se namreč to-le: Ob takem času, ko je bilo na Tirolskem še veliko, morda preveč gozdov, pripovedujejo o nesrečah, ki niso bile nič manje od sedanje, ali pa še večje. Veliko vasi, ki so pri ustju rek, je postavljeno na plazovih, to se posebno vidi, kedar začne voda zemljo trgati, prikažejo se drevesa, zasuta s sipo in kamenjem, ki jih tako varuje gnjilobe. Ta drevesa je voda prinesla iz hribov v dobi, ko povodnji niso nastajale zaradi pomanjkanja gozdov. Tako se pripoveduje, da je bilo sedaj po nekaterih krajih, kjer je bil gozd posekan, manj škode kakor tam, kjer je gozd še stal. Take prikazni govore, da je tu treba vse prevdariti, preden da se kaj za trdno in obče veljavno razglasi. Kako pa tudi vode grade. Tu pač velja, kolikor glav toliko misel. Vodne stavbe, katere so nasvetovali učeni gospodje in so stotisoče veljale, so bile razrušene pri prvem nalivu, a zgradbe, katere so postavili domači ljudje, so odvrnile dosti nesreče. To je vendar gotovo, da je vsa človeška umetnost preslaba proti elementarnim silam in je prav resničen izrek, ako Gospod ne stavi hiše, zastoj se trudi, ki je hočeno postaviti.

Tržne cene v Ljubljani.

14. decembra.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 24 kr.; domača 7 gl. 92 kr. — reš 5 gl. 61 kr.; — ječmen 4 gl. 29 kr.; — oves 2 gl. 97 kr.; — ajda 4 gl. 28 kr.; — proso 5 gl. 05 kr.; — koruza 5 gl. 28 kr.

Javne dražbe.

18. dec. 1. eka. držb. pos. Franc in Neža Vovk iz Trebče vasi. Žuženberk. 3. eka. držb. pos. Igone Erčulj iz Zagorice št. 51. Lašiče. 3. eka. držb. pos. Marija Pirnat iz Poljan. Ribnica. 3. eka. držb. pos. Viljelmína Heidl gruččina Oberkenstein 9500 gl. Ljubljana. 1. eka. držb. pos. Blaž Vranč iz Olševka 3882 gl. Kranj. 1. eka. držb. pos. Janez Klopčič, Požarenc 1259 gl. Brdo. 19. dec. 3. eka. držb. pos. Lorenc Zorman iz Klenka 1853 gl. Postojna. 1. eka. dražba posestva Janez Sedmak, Nadanjeselo 1660 gl. Postojna. 3. eka. držb. pos. Luka Belec iz Klenka 740 gl. Postojna. 1. eka. držb. parcel Janeza Uršiča iz Slap 330 gl.; 765 gl. Vipava. 1. eka. držb. pos. Marka Lipovšek iz Podlipovca 5085 gl. Litija. 1. eka. držb. pos. Marjeta Kastelic iz Reke 1950 gl. Litija. 1. eka. držb. pos. Janez Valentinčič iz Slivno 300 gl. Litija. 1. eka. držb. pos. Rus iz Belovode 1600 gl. Ribnica.

Umrl so:

V Elizabetini bolnici.

12. dec. Janez Breskvar, 5 mesecev.

V občni bolnici.

6. dec. Janez Jereb, 57 let, vnetje pljuč.
7. dec. Peter Marinko, 2 1/2 l., vnetje možganov.
8. dec. Jože Gregorič, 71 let, starost. Barbara Vovk, 73 let, vodenica. 9. dec. Helena Kržič, 63 let, vodenica. 10. dec. Mariana Nachtigal, 27 let, vodenica. Peter Cvrlin, gostič 72 let, starost. 11. dec. France Belčič, 71 let starost. 12. dec. Valentin Negro 55 let, vnetje pljuč.

XVIII. izkaz doneskov

za spomenik dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Prenesek iz XVI. izkaza 1413 gl. 30 kr.

Nabral in poslal preč. gospod dekan Jan v Dolini:

Gosp. Svet Ivan	1	—	—
„ Klemenc Franc	1	—	—
„ Koželj Anton	1	—	—
„ V. Borštner, c. kr. prof. v Ljubljani, v čitalnici v Celovcu nabral	8	—	—
„ Nakus Josip, župnik na Platinini pri Vipavi	3	—	—

Skupaj do zdaj . 1427 gl. 30 kr.

Za božična darila

priporočam svoje izdelke!

V zlatu povite

urne verižice!!!

Tudi razpošiljam sledečo reči

➡ s pravim cekinskim zlatom ➡
pozlačene,

ki se od pravega zlata ne ločijo:

Urne verižice za gospode po	3 gl.	50 kr.
Urne verižice za gospe	4	—
Garnitura gumb za gospode	1	80
Garnitura gumb za gospe	2	20
Garnitura, brocha pa uhani najnovjše podobe	3	50

Prstani iz pravega 6 karatnega zlata z demanti iz Sumatre okinčani, ki se od pravih ne ločijo, po 5, 6, 7, 8, 9 in 10 gl. (Pri prstanih naj se naznani debelost prsta s papirnatim robcem.)

Vse pošiljam proti poštnemu podvzetju. Kdor pa prej po poštni nakaznici pošlje denar, pošljem mu reči brezplačno.

G. W. Schak,
Versandgeschäft, Prag.
Weinberge.

➡ Agenti se iščejo. ➡

Obče znane in izvrstne na
Tržaški razstavi s srebrno svetinjo
odlikovane

voščene sveče

iz čistega nepokvarjenega čebelnega voska
(6) priporočata

P. in R. Seemann v Ljubljani.

Veliki trgovec

G. Milessich

v Trstu

razpošilja s poštnim povzetjem v malih povezkih po 4 1/2 kilo poštnine prosto na vse kraje Avstrije in Ogerske tako po nizki ceni, kakor na debelo in sicor:

Ceylon, naj bolj izvrstne 1 kilo po gl.	1.70
Ceylon perl, zelenkaste „ „ „ „	2.—
Manila „ svetlo-zelenkaste	
naj bolj izvrstne „ „ „ „	1.60
Kuba, debelozrnate, naj	
bolj izvrstne „ „ „ „	1.75
St. Domingo „ „ „ „	1.48
Java, svetlozelene „ „ „ „	1.42
Java zlate, izvrstne „ „ „ „	1.54
Santos, naj bolj izvrstne,	
zelene „ „ „ „	1.36
Rio, izbrane „ „ „ „	1.30
Riža, izvrstnega „ „ „ „	.40
„ Rangon I „ „ „ „	.36

Namiznega olja (Aixer) v kositarakih posodah po 4 „ „ „ 1.28
Namiznega olja od Monte st. Angelo „ „ „ „ 1.15
Makaroni napolitanski 4 kilo vkup po „ „ .56
Zadnjič dišave, južno sadjiče, žafran, čokolade in vse druge izbranosti za kuhinjo in na mizo kolikor mogoče po nizki ceni. Kdor želi izkazati raznih edn, se mu bode takoj poslal. (7)